

EL SAC, 30 ANYS! EL SAC AMBULANT, 25È ANIVERSARI

El gest que emociona

August Garcia

Entrevista amb Núria Quadrada (NQ) i Montse Trullàs (MT)

Acabeu de celebrar els 30 anys d'El Sac. Potser podríem començar fent, doncs, una mica d'història d'aquests 30 anys i explicar com va néixer tot plegat.

(NQ) El Sac, taller d'expressió oral, musical, plàstica i corporal, neix a Barcelona en un moment d'efervescència i compromís polític i cultural dels Països Catalans. Som a l'any 1972! (per recordar: el 1973, Xile; el 1974, Puig Antich; el 1975 mor Franco i el 1977 sortim al carrer a fer festa, ocupem el carrer...). Som un equip de 13 persones, entre elles Xesco Boix, Jaume Arnella, Joan Serra, Rosalia Conesa, Marcel Duch, Jordi Pujol, Núria Sagarra, Núria Quadrada, Mercè Montserrat...I professors com en Joan Font, Jaume Bernadet, Quimet Pla (dels Comediants, que encara no se'n deien), Arnau Vilardebò, Cesc Gelabert, Mat Muñiz..., i alumnes com Pep Bou i Manel Barceló, per citar-ne alguns dels que són més coneguts actualment.

En aquest centre, prop de la Catedral, s'hi bullien moltes idees, moltes ganes de fer coses, i es van crear seminaris de treball: el Seminari de Cançó Tradicional i el Seminari de Dansa Catalana (que s'anomena El Sac de Danses en les publicacions).

Després de sis anys fantàstics, molt rics, la gent que no érem de Barcelona vam decidir tancar aquest espai i treballar a les comarques; així, els de dansa vam decidir con-

tinuar amb el nom d'El Sac Ambulant. Amb el temps, la gent que feia només dansa catalana es van dir El Sac de Danses i la gent que teníem una mirada al Mediterrani ens vam quedar amb el nom d'El Sac Ambulant. Així doncs, celebrem 30 anys d'El Sac i 25 anys d'El Sac Ambulant.

Quina idea de fons va impulsar el naixement d'El Sac?

Tant El Sac de Danses, encapçalat per Joan Serra i M. Josep Serra, com El Sac Ambulant, amb Núria Fradera i Núria Quadrada al davant, es dediquen a l'ensenyament i aprenentatge de la dansa, a traspassar i transmetre-la, sobretot, a monitors, animadors, mestres...

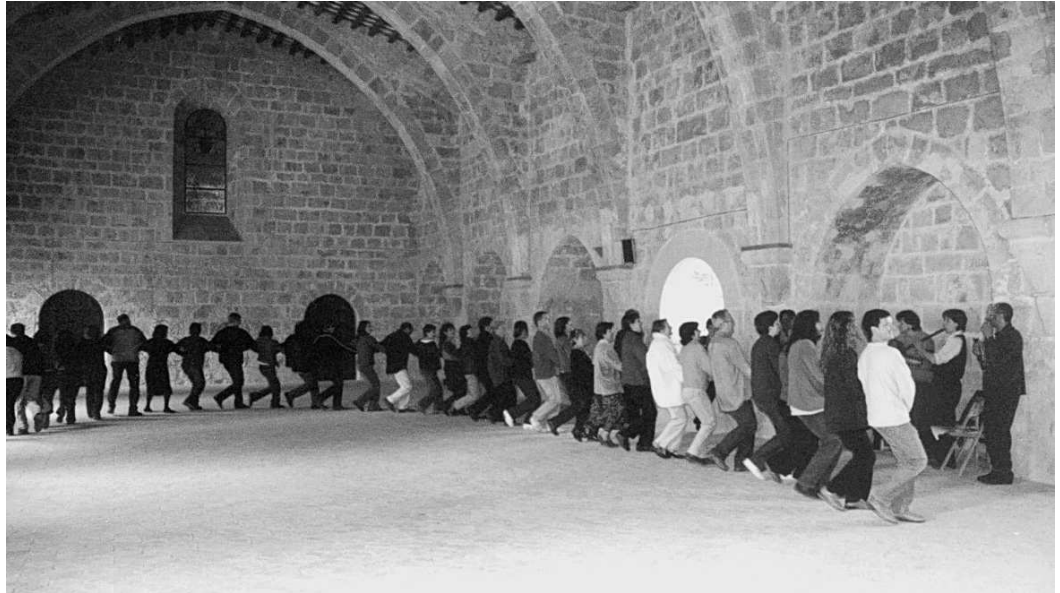
De mica en mica, El Sac Ambulant crea una xarxa de grups de gent que es troben pel gust de

ballar i es s'estén per les diferents comarques: els Vallès Oriental i Occidental (Granollers, Terrassa, Sabadell), el Penedès (el Vendrell), el Garraf (Vilanova), Girona, Vic, el Maresme...

«El Sac Ambulant –com ja ens definíem en un tríptic de l'any 1978 i que citem textualment– és un conjunt de gent que té com a finalitat la investigació i difusió de danses populars de diferents països, especialment els mediterranis. Entenem la dansa com a mitjà d'expressió, d'esplai i de coneixement cultural». I aquest és un plantejament que hi és des dels inicis i es manté al llarg de tots aquests anys: la fidelitat i la qualitat a l'hora de transmetre una dansa. Per això, hem rebutjat sempre tot afany de lucre, de comercialització, de pura animació o d'espectacle. S'ha vol-

Músics tocant a la festa d'El Sac Ambulant al Monestir de Santes Creus (Alt Camp).

*Festa d'El Sac
Ambulant al Monestir
de Santes Creus
(Alt Camp).*

gut fer la feina de formigueta, de treballar molt, amb rigorositat i discreció. No animar la plaça, no espectacle. Amb molta vivència, sense fal·lera, sense voler muntar acadèmies, amb senzillesa... i reflexió. I anar fent a poc a poc, anar traspasant, i anar aprenent sempre.

Ha canviat la manera com enteneu la dansa des dels vostres inicis?

(NQ) La filosofia del Sac, la idea de dansa, no ha canviat al llarg d'aquests anys. Som d'una generació que hem escoltat i mirat molt, i potser hem parlat poc. La nostra intenció era traspassar i trasbalsar. Volem arribar al cor, emocionar, sentir, commoure... Per tant, hi ha una necessitat d'explicar vivint-ho i, com a balladora, la necessitat interior del ballador d'explicar que la dansa, com diuen els grecs, és «*hara ke klama*» ('joia i plor'). No ballem per ballar, volem explicar coses. Per a mi, «la concentració dins l'instant és la vida veritable».

(NQ i MT) També ens preocupa l'escola. A l'escola ens plantejem el què i el com, però... i el per què?... I l'ara?... Ha de ser vigent el que vam fer fa 30 anys? El nen, recordarà el «Patatuf» o «La Castanya»? No. Recordarà uns aires i uns ritmes de molts països i de moltes cultures, un tarannà, una manera d'expressar-se, un gest, una expressió... Hi ha un parell de cites que ho expliquen que hem

inclòs en un petit llibre que es diu YFOS (en grec vol dir aire, estil, to, expressió): «No hi ha danses per a nens, hi ha la dansa»; i una altra: «L'educació física no consisteix en l'aprenentatge metòdic de determinats moviments, ni tampoc és competició». Volem fer sentir la dansa, fer emocionar amb la dansa. I hem volgut fer-ho arribar als mestres...

(NQ) Tenim passió per la dansa. I reflexionem sobre ella. Per això hem volgut fer, amb la Montse, aquest llibret per celebrar els 30 anys d'El Sac...

(MT) Sí, és un llibre petit, molt casolà, eh?, ple de cites dels grans mestres de dansa en qui ens emmirallem. Són cites que ens han marcat, que han definit el nostre tarannà. Feia temps que li dèiem a la Núria que deixés per escrit la idea que té sobre la dansa, la que hem viscut tots aquests anys, i ella em va passar el repte a mi. Ens hi vam posar les dues. Hem treballat durant uns mesos i finalment hem fet un llibret ple de cites que resumeix la idea de dansa d'El Sac i creiem (tant de bo!) que poden fer pensar tothom qui estima la dansa.

Com veieu el panorama actual de la dansa als Països Catalans i a la Mediterrània?

(NQ) «Sense èxtasi no hi ha dansa, sense forma no hi ha dansa». La dansa és el gest que emociona. A

Grècia és el fet col·lectiu, als Països Catalans és la parella. I ara què passa? Hem perdut la forma de la dansa? N'hem perdut l'essència? L'espontaneïtat? La forma és el per què de la dansa, la persecució, el festeig. L'essència de la dansa als Països Catalans és la parella, la mirada, la complicitat, la comunicació. I això s'ha perdut. No es veu a les places.

Com diu Salvador Cardús, «ara, "anem de festa" i no "fem festa", ens hi avorrim! Abans feiem festa: l'organitzàvem, la muntàvem, hi participàvem. Ara anem de festa, ens la trobem muntada... i ens hi avorrim, no ens hi impliquem».

També ens cal molta més relació amb els músics. Tots els que ballem necessitem músics i ells ens necessiten a nosaltres. Hauríem d'anar més a la una. Per això és indignant que gent com els que van al Bal de l'Europe o a St. Charrier no entenguin que els músics professionals francesos facin aturades de deu minuts de protesta per la seva situació laboral i econòmica i els balladors rondinin i protestin per les aturades! Hem d'anar tots a la una!

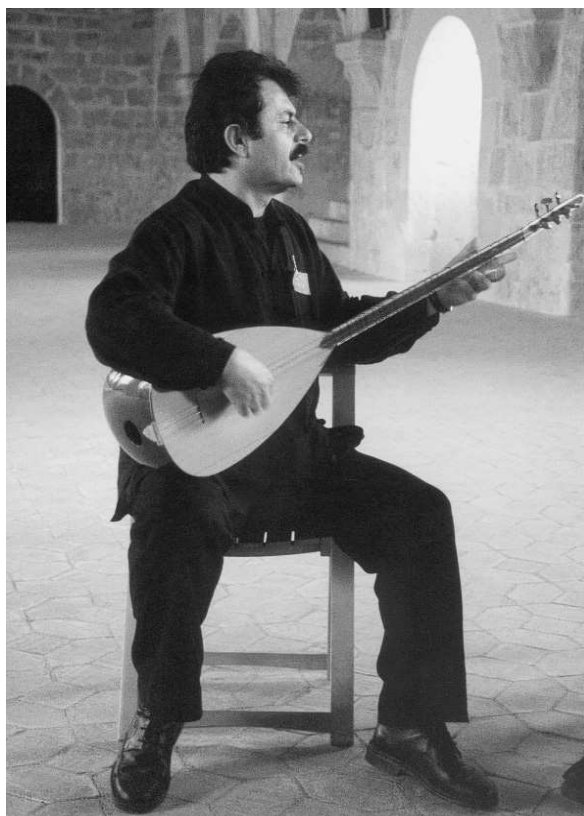
(MT) Actualment es balla poc. Hi ha moltes festes, molts grups que toquen, però cada vegada es balla menys. I els que ballen, salten i boten, i s'ho passen bé (ei, que està molt bé!), però no es balla. I hi ha balladors que ens avorrim a la plaça. Hi ha encara molts grups que

ensenyen dances per ballar-les als seus concerts i a vegades no s'adonen que aturen el ritme del ball. Hi ha grups que són prou hàbils per ensenyar-ho ràpidament, però n'hi ha que s'hi entretenen..., i aleshores, hi ha públic que s'avorreix. A vegades són dances que tothom ja les coneix més o menys: ja fa una colla d'anys que, per sort, hi ha música tradicional a les places i a les escoles. Molt públic que té vint anys ja ha pogut aprendre aquestes dances a l'escola. S'hauria de poder veure i viure el ball d'una altra manera! Aquest estiu he anat a balls on hi tocaven dos o tres grups i han ensenyat la mateixa dansa tots, i potser era una dansa que ja tothom la coneixia!... Hi ha d'haver més comunicació entre tots. S'hauria d'inventar una fórmula per poder ensenyar les dances: cursets abans del concert... O que es digués clarament: «ball per aprendre» o «ball per ballar»... No ho sé, cal parlar-ne amb músics i balladors, no? Potser no hem evolucionat prou. Els balls haurien de ser més dinàmics! I ballar, ballar, ballar. Jo no veig que les orquestres parin per ensenyar a ballar el pasdoble... i tots hem après a ballar-lo. S'aprèn a ballar ballant, al costat d'algú que en sap, mirant els altres i interioritzant-ho. I una dansa col·lectiva és difícil aprendre-la en cinc minuts. És impossible ballar bé una dansa que l'acabes d'aprendre ara mateix. I fas anar malament els que la saben... Potser cal aprendre abans i llançar-te a ballar-la quan la saps una mica... És un gust ballar una dansa col·lectiva quan la sap la majoria de la gent..., hi ha una comunicació, una química especial, una emoció col·lectiva, un enamorament..., com el que hi ha quan balles amb parella amb algú amb qui t'hi avens. Són moments sublimes que ara és difícil que es puguin viure en un d'aquests balls a les nostres places...

Núria Quadrada deixa El Sac. Què hi ha de cert en aquesta afirmació?

(NQ) No, jo no em jubilo, vull fer un parèntesi i m'interessa filosofar,

*Mahmut Demir
actuant a la festa
d'El Sac al Monestir
de Santes Creus
(Alt Camp).*

reflexionar sobre la dansa. Penso que «només sé que no sé res». Sòcrates ja ho va dir, i això es diu i es dirà. Ell passejava amb els seus alumnes i discutia... El Sac no es tanca, continuem fent coses en la nostra línia en la mida que podem...

D'alguna manera, però, ja teniu preparat el «relleu generacional», no?

(MT) Actualment hi ha una gent que hem viscut El Sac Ambulant i volem continuar amb el seu espe-

rit sobre la dansa. Volem continuar fent coses al nostre ritme i essent presents en els llocs que considerem importants (el Solc, el Festcat, Arsèguel, el CAT, l'Aula de Música Tradicional...).

(NQ) Hi ha molts debats oberts i cal ser-hi. S'ha de parlar, filosofar, discutir per les cantonades, com fan els grecs. Per exemple, fa uns anys que es va fer una trobada amb músics i balladors a Arsèguel, molt profitosa, i ho tornem a proposar.

matí, vespre i nit...

som amb tu

CAFÉ LISBOA

PLAÇA DR. COLLADO, 9

TEL. 963 919 484 - 46001 VALÈNCIA

